

סדר נזיקין | מסכת בבא בתרא ל"ג ל"ט | שבת פרשת מטות-מסעי | כ"ב-כ"ח תמוז תשפ"ד (28 יולי- 3 אוגוסט 2024)
Seder Nezikin | Masechet Bava Batra 33-39 | Shabbat Parashat Matot-Masei | 22-28 Tammuz (July 28-August 3)

Daf 33: RAV HISDA, STUDENT OF THE AMORA RAV רב חסדא תלמידו של האמורא רב

Rav Hisda was very diligent in his studies and thus blossomed into one of the greatest *Torah* scholars of his generation. *Chazal* tell the story that on one occasion Rav Hisda's daughter saw that he was studying without break and did not go to sleep. She asked him: "Don't you want to sleep a little?" Rav Hisda answered her: "After I leave this world, I'll be able to sleep a long time. Now, I just want to learn as much as I can".

Rav Hisda was a student of the *Amora Rav*. Rav Hisda so loved his mentor and yearned to hear the words of *Torah* that came from his mouth that, after Rav died, Rav Hisda declared, "If anyone is able to tell me one of Rav's *divrei Torah* which I have not yet heard, I will give him a gift".

רב חסדא היה מתמיד גדול בלימודו וכן צמח להיות גדול הדור. חז"ל מספרים שפעם אחת ראתה בתו של רב חסדא שהוא לומד ללא הפוגה ולא הולך לישון, והיא שאלה אותו: "האינך רוצה לישון קצת?" אולם רב חסדא ענה לה: "אחרי הסתלקותי מהעולם אוכל לישון זמן רב, עכשיו אני רק רוצה ללמוד עוד ועוד".

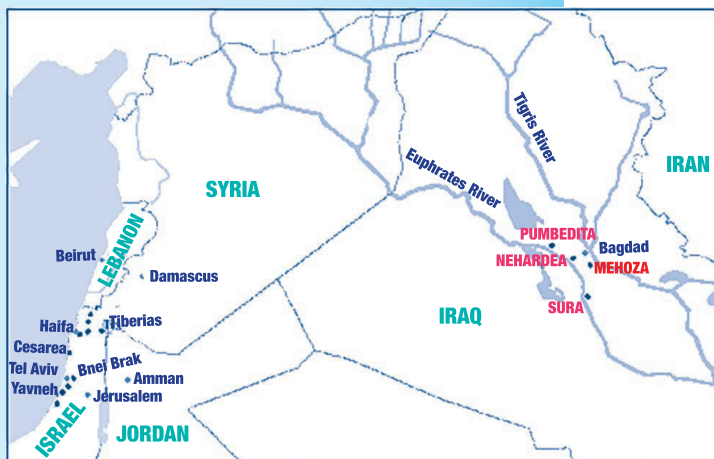
רב חסדא היה תלמידו של האמורא רב. כל כך אהב רב חסדא את רבו והשתוקק לדברי התורה ששמע מפיו, עד שפעם, אחרי שכבר נפטר רב, הוא הכריז: "כל מי שיאמר לי בשם רב דבר תורה שאינו ידוע לי - איתן לו מתנה".

Daf 34: THE YESHIVOT IN BABYLONIA

Rav established a large and significant *yeshivah* in the city of Sura. In Babylonia there were two significant *yeshivot* with large enrollments: the *Yeshivah* of Sura and the previously established *Yeshivah* of Nehardea. Shmuel served as the *Rosh Yeshivah* of Nehardea. Several other *yeshivot* enrolled a small number of students. Rav served as the head of the Sura *Yeshivah* for close to 30 years; after him, Rav Huna became *Rosh Yeshivah* there for nearly 40 years.

When Rav Huna died, almost all the students in Sura transferred to Pumbedita, where Rav Yehudah was the *Rosh Yeshivah*. Two years after that, Rav Yehudah died and the *Yeshivah* in Sura was reopened, with Rav Hisda appointed as its *Rosh Yeshivah*. Rav Hisda served as *Rosh Yeshivah* in Sura for almost ten years, until his death.

Rav Hisda was privileged to leave behind several generations of great *Torah* scholars. Among his sons were Rav Chanan bar Rav Hisda, Rav Nachman bar Rav Hisda, and Rav Pinchas. His sons-in-law were also great *Torah* scholars. Among them were the famous *Amora Rava*. His granddaughter married Rav Ashi, editor of the *Babylonian Talmud*.

דף ל"ד: הישיבות בבבל

רב הקים ישיבה גדולה ומרכזית בעיר סורא בבבל, וכן היו בבבל שתי ישיבות מרכזיות שלמדו בהן תלמידים רבים: ישיבת סורא וישיבת נהרדעא שכבר היתה קיימת לפני כן. בישיבה זו האמורא שמואל שימש כראש הישיבה. רב שימש כראש ישיבת סורא כשלושים שנה ואחריו היה רב הונא לראש הישיבה במשך כארבעים שנה.

כשנפטר רב הונא עברו כמעט כל תלמידי הישיבה בסורא אל העיר פומבדיתא, בה היה רב יהודה ראש ישיבה. שנתים לאחר מכן נפטר רב יהודה ושוב נפתחה מחדש ישיבת סורא ורב חסדא נתמנה בה לראש הישיבה. רב חסדא זכה לשמש בראשות ישיבת סורא כעשר שנים, עד שנפטר.

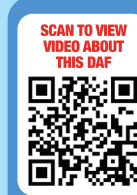
רב חסדא זכה להותיר אחריו דורות גדולים בתורה: בין בניו היו רב חנן בר רב חסדא, רב נחמן בר רב חסדא, ורב פנחס. גם חתנים גדולים בתורה היו לו, ביניהם האמורא המפורסם רבא, ואילו נכדתו התחתנה עם רב אשי, מסדר התלמוד הבבלי.

Daf 35: ONE FIELD FOR TWO PEOPLE

Reuven claimed Yoel gave him one of his fields as a gift. However, Shimon also made the same claim. Each brought a document in which it was written that Yoel had given him the field as a gift. What should be done?

In a case like this, the *Beit Din* first checks the date of the documents. If on Reuven's document it is written that he received the field on the 1st of *Elul* and Shimon's document states that he received the gift on the 2nd of *Elul*, then it is clear that Reuven's document is the one that is valid. Reuven had already been gifted the field; therefore, Yoel had no right to change his mind.

What is done if both documents bear the same date? Rav says that then there is no decision to be made. It is impossible to know to whom the property belongs, and the *Beit Din* must give both claimants half the field each. Shmuel disagrees. He contends that the judges should decide, in the exercise of their discretion, who will receive the field.

דף ל"ה: שְׂדֵה אֶחָד לְשְׁנֵי אָנָשִׁים

ראובן טוען שיואל נתן לו את אחד משדותיו במתנה, אלא שגם שמעון טוען כן, וכל אחד מביא שטר שכתוב בו שיואל נתן לו את השדה במתנה. מה עושים?

במקרה כזה בית דין בודק תחילה את התאריך הכתוב בשטר; אם למשל בשטר של ראובן כתוב שהוא קיבל את השדה בא' באלול ובשטר של שמעון כתוב שהוא קיבלו ב'ב' אלול - ברור שהשטר של ראובן תקף, כי הוא קודם, וכבר ראובן זכה בשדה ואין כל זכות ליואל להתחרט.

אבל מה עושים אם בשני השטרות כתוב תאריך זהה? רב אומר שבמקרה כזה אין ברירה, אי אפשר להכריע בספק, ובית דין נותן לכל אחד חצי שדה. שמואל חולק וסובר שהדינים יחליטו על פי שיקול דעתם מי יקבל את השדה.

Daf 36: THE GOATS WHO CAUSED DAMAGE

A man once spread peeled barley in his field to dry out. Suddenly, a pack of goats came into the field and ate all the barley. The owner of the barley lured the goats away and refused to return them to their owner, claiming that the goat owner is obligated to repay him for the damage his goats had caused. The goat owner objected and counter-claimed: "If you prove that my goats caused damage to you then I am responsible and prepared to pay you, but you must bring proof of that fact".

In a *Din Torah* that took place in front of the father of Shmuel the *Amora*, it was determined that the owner of the barley was permitted to retain the goats and does not need to bring proof that they caused damage to his property. Why did he rule this way?

On *daf* 32, we learned the principle of "*Migo*". If a litigant could have made a certain claim and would have been believed, then he is similarly believed if he makes an alternative claim. Such is the case here. If the field owner wanted to lie, he could have said: "These goats that are currently in my possession are mine" and he would have been believed. Because he admits that the goats are not his, but that he retained them as payment for damages, he is believed.

דף ל"ו: העדים שגֵרְמוּ נֶזֶק וְטַעַנְתָּ "מִיגוֹ"

מעשה באדם ששטח בשדהו שעורים קלופות ליבוש, ולפתע נכנסו לשדה עזים ואכלו את כל השעורים. נטל בעל השעורים את העזים וסירב להחזירן לבעליהן בטענה שהוא חייב לשלם לו על הנזק שהן גרמו. בעל העזים טען כנגדו: אם תוכיח שהעזים שלי גרמו לך נזק, אני חייב ומוכן לשלם לך.

בדין תורה שהתקיים אצל אביו של האמורא שמואל הוא פסק שבעל השעורים יכול להשאיר אצלו את העזים ואינו צריך להביא הוכחה שהן הזיקו לו. מדוע הוא פסק כן?

בדף ל"ב למדנו על הכלל "מיגו", לפיו אם בעל דין היה יכול לטעון טענה מסוימת והוא היה נאמן עליה, מאמינים לו גם אם הוא טוען טענה אחרת. כך גם כאן - אם בעל השדה היה רוצה לשקר הוא יכול היה לומר: העזים הללו שלי, והוא היה נאמן. עתה שהוא מודה ואומר שהן אינן שלו אלא הוא גובה אותן מפני הנזק - הוא נאמן בכך.

Daf 37: HYBRID MIXTURES IN THE VINEYARD

דף ל"ז: בלאי הפרים

The *Torah* states in *Sefer Devarim*: “Do not plant *Kilayim* (hybrid mixtures), in your vineyard”. A vineyard is a place where grapes are planted and the *Torah* prohibits planting other seeds (like wheat or barley) among the grapes. It also says in the *Torah* that if one has already planted a vineyard (with *kilayim*) then everything that grows in that field, both now and in the future, both the seeds and grapes, are prohibited from being eaten or from providing benefit.

What distance must be left aside between seeds and grape vines? One who has a single grape vine, or even just a few individual vines, must leave a distance of six *tefachim* (about 24 inches) between the grape vines and the seeds. However, someone who has a vineyard cannot sow anything else within 4 *amot* (7 feet) of the vines.

What constitutes a vineyard? A field that contains at least two rows of vines, with at least 4 *amot* between them. This distance is necessary to allow a cow and plow to pass between the vines.

נאמר בתורה בספר דברים: "לא תזרע כרמך בלאים". כרם הוא מקום שבו נטועים גפנים, והתורה אוסרת לזרוע זרעים, כגון חיטה שעורה וכדומה, בינות לגפנים. בתורה נאמר עוד, כי אם בכל זאת נזרע הכרם, כל מה שגדל מן האדמה, הזרעים והענבים - נאסר באכילה והנאה.

איזה מרחק יש להותיר בין שדה של זרעים לבין גפנים? מי שיש לו גפן בודדת או אפילו כמה גפנים בודדות, צריך להרחיק שישה טפחים בין הגפנים (בערך 60 ס"מ) לבין הזרעים. אבל מי שיש לו כרם של גפנים, אינו יכול לזרוע כלום בתוך הכרם, אלא במרחק ארבע אמות.

מה נקרא כרם? שדה שיש בו לפחות שתי שורות של גפנים, וביניהן לפחות ארבע אמות - מרחק זה נחוץ כדי שפורה ומחרשה תוכלנה לעבור בין הגפנים.

Daf 38: THE SURA PLEDGE

דף ל"ח: משכנתא דסורא

A *mashkon* (pledge) is an object given by a *loveh* (borrower) to a *malveh* (lender) to help guarantee the eventual repayment of a debt. If the *loveh* does not repay the debt, the *malveh* may keep the pledge that has been provided as collateral. It is also possible to pledge property as a *mashkon*. On this *daf*, we learn that when pledging one's land as a *mashkon*, one must be careful regarding the prohibition on paying interest.

משכון הוא חפץ שהלווה מותיר ביד המלווה, למקרה שאם הוא לא יפרע לו את חובו הוא יוכל לגבות את המשכון. קיימת אפשרות גם למשכן קרקע, ובמאמר זה נלמד שהמשכון קרקע צריך להיזהר מאיסור ריבית.

How so? The lender will certainly not allow *mashkon* real estate to lie fallow. He will sow and use the land. After some time, when the *loveh* repays the debt and the *malveh* returns the property, the *malveh* will receive back more than the amount lent. The *malveh* made a loan of \$1,000 and received \$1,000 in repayment, but in addition, gained use of the field. That use is considered interest. As a result, it is prohibited for a *malveh* to receive back more than the amount of the original loan.

כיצד? כאשר הקרקע נמצאת אצל המלווה הוא בודאי לא יותיר אותה שוממה, אלא יזרע בה וישתמש בה. לאחר זמן, כאשר הלווה יפרע את החוב והמלווה יחזיר לו את הקרקע, נמצא שהמלווה קיבל יותר כסף ממה שהוא נתן, שיהי הוא נתן הלווה של \$1,000, קיבל בחזרה \$1,000, וגם השתמש בקרקע - זוהי ריבית, כי אסור למלווה לקבל יותר ממה שהוא נתן.

To solve this problem, the *Chachamim* instituted a type of *mashkon karkaot* (property pledge) in the city of *Sura*, without the prohibition of interest: The *malveh* would take the property as a *mashkon*, work the land, and assume the profits. However, each year, the *loveh* would deduct an agreed upon sum from the debt so that, after a few years, the entire debt would be erased, after which, the *malveh* would return the field to the *loveh*. In the *Talmud*, this type of *mashkon* is called the "*Mashkanta D'Sura*," the "pledge of the city of *Sura*".

לפיכך הנהיגו חכמים בעיר סורא סוג של משכון קרקעות בלא איסור ריבית: המלווה היה נוטל את הקרקע בצורת משכון, הוא אכן היה מעבד את האדמה ונטל את הרווחים, אך בכל שנה הוא היה מקיז סכום מוסכם מהחוב, כך שאחרי כמה שנים היה נמחק כל החוב והוא היה מחזיר את השדה. סוג משכון זה מכונה בתלמוד "משכנתא דסורא" - המשכון של העיר סורא.

Daf 39: GUARDING ONE'S TONGUE FROM SLANDER AND GOSSIP דף ל"ט: לשון הרע ורכילות

The practice of guarding one's tongue requires paying attention to several details. On this *daf* we will learn about two of them:

a) **Issur Rechilut**, a prohibition against gossip. Gossip is unnecessary talk that could cause disputes, controversy, anger, or grief to others. Even if the words uttered are technically true, they are considered *rechilut*.

b) **Lashon Hara**, a statement that denigrates another person and that could cause insult, grief, or damage. "*Mah she'sa'nu alecha, al ta'a'seh l'chavercha*" -- "What is hateful to you, do not do to your fellow". Just as we would not want hurtful words said about us, or for us to be spoken about in unnecessary and damaging ways, we do not speak this way about others.

שמירת הלשון כוללת פרטים אחדים, ובמאמר זה נלמד שנים מהם:

א. איסור רכילות - רכילות היא דיבורים מיותרים ששוללים לגרם מריבות, מחלוקת, כעסים או צער לאחרים. גם אם הדברים הנאמרים הם נכונים - עדין זה נקרא רכילות.

ב. לשון הרע — אמירת דבר מגונה על חבר, שיכול לגרום לו עלבון, צער או נזק. "מה ששנוא עליך אל תעשה לחברך" — בדייק כפי שהיינו רוצים שלא יספרו עלינו דברים פוגעים וידברו עלינו דברים מיותרים ומזיקים - כך איננו מספרים על אחרים.

D'VAR TORAH: PARASHAT MATOT-MASEI

דבר תורה: פרשת מטות-מסעי

Why was Moshe so apprehensive about the request of the tribes of Gad and Reuben? What caused him to be angry at a request that seemed natural and logical, considering that the eastern side of the Jordan was a place more suitable for them? One reason for this was Moshe's concern about the order of priorities that the tribes of Gad and Reuben set in their request. They prioritized their possessions over their families, saying, "We will build sheepfolds for our livestock here and cities for our children." While possessions are important, ultimately, they are a means to serve higher and more significant values — including the value of family. Therefore, Moshe recoiled when he heard this. Only after he clarified their mistake to them, saying, "Build cities for your children and pens for your sheep" — reminding them what comes first, what is essential and what is secondary, did he then agree to their request.

מדוע משה כל כך חושש מבקשתם של בני גד ובני ראובן? מה גורם לו לכעס על בקשה שנראית לכאורה טבעית והגיונית בהתחשב בכך שעבר הירדן המזרחי הוא מקום שמתאים להם יותר? אחת הסבות לכך היא החשש שעלה למשה מסדר העדיפויות שהציבו בני גד וראובן בבקשתם. הם הקדימו בבקשתם את רכושם לפני משפחתם, ואמרו: "גדרת צאן נבנה למקננו פה וערים לטפנו". הרכוש הוא חשוב, אך בסופו של דבר הוא אמצעי לשרת ערכים חשובים ונעלים יותר ובהם - ערך המשפחה. לכן משה נרתע לאחור כשהוא שומע זאת, ורק לאחר שהוא מבהיר להם את טעותם ואומר: "בנו לכם ערים לטפכם וגדרת לצאנכם" - זכרו היטב מה קודם, מה עקר וטפל, אז הוא מסכים ומקבל את בקשתם.